

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ

О. П. Квасова, к.е.н., доцент

Т. В. Куксюк, студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

Розвиток фондового ринку в Україні створив необхідні умови для використання у сфері банківської діяльності операцій з цінними паперами. В Україні сформувалася модель фінансового ринку, на якому мають рівні права у проведенні операцій з цінними паперами і комерційні банки, і небанківські інвестиційні установи. На сьогоднішній день склалася така ситуація, коли найбільшими інвесторами в державі є саме банки. Вони, переслідуючи мету забезпечення прибутковості, надійності та ліквідності інвестицій у цінні папери, діють в умовах несприятливого інвестиційного клімату, який має місце в Україні. В цьому випадку роль держави є визначальною, оскільки саме вона може вплинути на ситуацію та змінити її на краще, забезпечивши, таким чином, конкурентоспроможність національної економіки. В останні роки теоретичні та практичні аспекти інвестування та його державного регулювання знайшли висвітлення у наукових працях вітчизняних вчених-економістів: І.О. Бланка, Г.І. Башнянина, А.С. Гальчинського, В.М. Гейця, Б.В. Губського, А.Ф. Гойка, А.І. Загороднього, В.І.Карсекіна, М.І. Крупки, В.Д. Лагутіна, Т.В. Майорової, Г.В. Строкович, Н.О. Татаренка, В.Г. Федоренка, В.Я. Шевчука та ін. Вагомим внеском у розробку цієї проблематики стали праці зарубіжних учених Г. Александера, С. Баренса, Л.Дж. Гітмана, М.Д. Джонка, Дж.М. Кейнса, М.М. Крейніної, О.В. Мертенса, Г. Марковіца, Д. Норкотта, П. Роуза, Д. Сінкі, Е. Гелфферта, Р. Холта, У. Шарпа та інших.

Комерційні банки з метою одержання доходу здійснюють активні операції з цінними паперами, які передбачають вкладення вільних грошових ресурсів у цінні папери. В Україні систему цілей банківського інвестування в цінні папери можна характеризувати за такими напрямками: збереження і приріст капіталу; придбання цінних паперів, які мають усі властивості готівки і

можуть бути засобом обігу та платежу; отримання контролю над діяльністю підприємства через придбання цінних паперів і здійснення перерозподілу власності; спекулятивна гра на коливаннях курсів цінних паперів [1]. Активні операції комерційних банків дають змогу ефективніше використовувати свої можливості щодо одержання прибутків, підтримуючи при цьому показники ліквідності на необхідному рівні. Таке поєднання прибутковості та ліквідності справляє позитивний вплив на загальний фінансовий стан банку. Як правило, в нашій країні банки вкладають кошти в корпоративні (акції, облігації тощо) та державні (облігації, казначейські векселі, казначейські зобов'язання) цінні папери. Здійснюючи інвестування на фондовому ринку, банк формує портфель цінних паперів, що дають йому змогу отримувати дохід від операцій з цінними паперами [2].

Державне регулювання інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів здійснюється у таких формах: створення (формування) законодавчої бази; видача ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів; видача письмових дозволів на здійснення операцій з цінними паперами; регулювання інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів; контроль за дотриманням банками законодавства, що регулює їх інвестиційну діяльність на ринку цінних паперів; встановлення правил і стандартів здійснення банками операцій на ринку цінних паперів та ін. При цьому головним завданням державного регулювання є узгодження інтересів усіх суб'єктів фондового ринку шляхом встановлення необхідних обмежень і заборон у їхніх взаємовідносинах, а також непряме втручання у їх діяльність .

Державне регулювання діяльності банків на фондовому ринку, зокрема їх інвестиційної діяльності, здійснюють Національний банк України (далі - НБУ) та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР). Основними законодавчими актами, які регулюють інвестиційну діяльність банків на фондовому ринку, є закони України "Про Національний банк України", "Про банки і банківську діяльність", "Про державне регулювання

ринку цінних паперів в Україні", "Про цінні папери та фондовий ринок", "Про акціонерні товариства", "Про інвестиційну діяльність".

Ефективність інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів залежить від стану банківської системи. Розвиток банківської системи та виконання нею поставлених цілей і пріоритетних завдань можливі за таких умов: забезпечення сталого розвитку економіки держави; усунення диспропорцій у структурі та темпах розвитку економіки України та її банківської системи; проведення ефективної макроекономічної політики; збалансованість бюджетної політики, що базується на своєчасній підготовці та затвердженні реальних бюджетів усіх рівнів та їх виконання; розвиток комплексності та системності законодавства з метою усунення існуючих колізій та прогалин; розвиток фінансових ринків [3].

Отже, необхідними завданнями держави на короткострокову перспективу для підвищення інвестиційного клімату в Україні, зокрема інвестиційної діяльності банків на фондовому ринку, мають бути: підготовка необхідної правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення інвестиційного клімату й формування основи збереження та нарощування конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Для цього необхідно здійснити низку першочергових заходів з послідовної деполітизації економіки, формування єдиних стратегічних цілей та послідовності економічних реформ, незмінних за приходу до влади будь-яких політичних команд, забезпечення незмінності та гарантованості захисту ринкових прав і свобод банків як інвесторів.

Список використаної літератури:

1. Вовчак О.Д. Банківська інвестиційна діяльність в Україні / О.Д.Вовчак. – Львів, Вид-во Львівської комерційної академії, 2010.
2. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності : [Навч. посіб.] / М.П. Денисенко. – К. : Алерта, 2007.
3. Переседа А.А. Управління банківськими інвестиціями: Монографія / А.А. Переседа, Т.В. Майорова. – К.: КНЕУ, 2011.